

СТИМУЛЮВАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В ЖИТЛОВОМУ СЕКТОРІ ЯК ЗАПОРУКА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Матвійчук Наталія, СНУ імені Лесі Українки, м. Луцьк

Проблема енергозбереження в Україні є однією з пріоритетних для забезпечення енергетичної безпеки держави. Житловий сектор України має найбільший потенціал енергоефективності, оскільки споживає значну частку природного газу в Україні, при цьому втрати енергії становлять близько 60 %. За такими індикаторами енергетичної безпеки як енергоспоживання на душу населення, співвідношенням вартості паливно-енергетичних ресурсів до середньодушового доходу населення, енергоємністю ВВП держава займає останні місця в Європі.

На даний час в Україні з метою стимулювання енергозбереження населенням використовують цінові, кредитні інструменти та співфінансування державою енергозберігаючих заходів [1, с. 33]. Місцеві органи влади розробляють власні програми з відшкодування громадянам частини кредиту або відсотків за кредитом, отриманим на реалізацію енергоефективних заходів.

В 2015-2016 рр. участь ОСББ в програмах енергоефективності у порівнянні з приватними домогосподарствами була набагато меншою – з державного бюджету ОСББ було компенсовано 10,7 млн. грн., а приватним власникам – майже 1 млрд. грн.

Неефективна система субсидій не стимулює населення економити спожиті ресурси та здійснювати енергозберігаючі заходи, оскільки ці витрати покриваються державою. В 2015 р. з державного бюджету на субсидії було витрачено 19 млрд. грн., в 2016 р. – 40,3 млрд. грн., в той час як на енергоефективність лише близько 1 млрд. грн. За прогнозами Міністерства соціальної політики в 2017 р. чисельність субсидіантів зросте до 9 млн. чол. (60% від всіх домогосподарств). Крім того, кінцеві споживачі не отримують допомогу напряму, натомість держава фінансує природні монополії, що не стимулює їх інвестувати в модернізацію, оскільки їх непродуктивні витрати покріє держава та населення.

На наш погляд, необхідно переорієнтувати державну підтримку із фінансування частини населення до фінансування енергоефективності усього житлового сектору. Перш за все, потрібно допомогти громадянам менше споживати енергоресурсів, контролювати та облікувати цей процес, а вже тоді підтримувати лише найбільш необхідних. Пропонуємо при розрахунку субсидії підвищити частку доходу сім'ї, що витрачається на комунальні послуги, до 20 %. Вивільнені кошти потрібно спрямувати на

інвестування в термомодернізацію житла. На 1 млрд. грн., витрачених з бюджету на реалізацію програм енергоефективності для приватних домогосподарств припало 2,8 млрд. грн. інвестицій залучених в економіку у вигляді придбання енергозберігаючих товарів і 512,7 млн. грн. економії енергоресурсів. Після встановлення ІПП та утеплення багатоквартирних будинків витрати на опалення зменшуються більше, ніж в 2 рази, а при здійсненні додаткових заходів витрати можна скоротити в 3-4 рази. Тобто суттєво зменшується, а то й зовсім зникає потреба в допомозі від держави на оплату житлового-комунальних послуг. На 1 гривню видатків з бюджету на фінансування програм енергоефективності в ОСББ припадає 3,2 грн. інвестицій в економіку та 3 грн. економії паливно-енергетичних ресурсів [2].

Отже, спрямування 10 млрд. грн., передбачених на виплату субсидій, на інвестування в енергоефективність житлового сектору дозволить залучити близько 30 млрд. грн. інвестицій в економіку та зекономити більше 5 млрд. грн. на споживання енергоресурсів.

Варто також розглянути варіант надання допомоги лише тим домогосподарствам, які провели хоча б мінімальні роботи по підвищенню енергоефективності їх житла, або тим, які частину допомоги витрачають на підвищення енергоефективності.

Економічно доцільним буде прийняття законодавчих актів, які регулюватимуть відповідальність окремих співвласників ОСББ за небажання брати участь у фінансуванні термомодернізації житла та спростять механізм накладення санкцій за невиконання рішень більшості мешканців. Така практика існує в Польщі.

Враховуючи складність досягнення згоди між співвласниками багатоквартирних будинків щодо спільного управління житлом, в тому числі й щодо проведення енергозберігаючих заходів, варто створити інституційні механізми функціонування ESCO в Україні, адже спеціалізовані компанії більш оперативно та ефективно реалізовуватимуть енергозберігаючі проекти у порівнянні із ОСББ. Доцільно надавати їм певні преференції, наприклад пільгові кредити, податкові канікули упродовж певного періоду тощо.

1. Matviichuk, N. M. Financial incentives to energy saving in the housing sector of Ukraine / N. M. Matviichuk, Y. V. Shulyk, T. O. Shmatkovska // Науковий вісник Полісся. – 2017. - № 1 (9). ч. 2. – С. 32-39.

2. Сайт Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sae.gov.ua/uk/consumers/derzh-pidtrymka-energozabespechenya>